

комплексному оцінюванню економічних загроз, передбачає важливі завдання, які дозволять пришвидшити розвиток економіки та забезпечити макроекономічну стійкість і гнучкість відповідей при фінансово-економічних шоках для країни в умовах воєнного стану. В контексті державного управління це є ключовим чинником, де швидкість та якість прийняття рішень мають визначальне значення.

Список використаних джерел:

1. Чеберяко О. В. Система забезпечення інформаційної безпеки як інструмент протидії гібридній війні. // Економічна безпека: держава, регіон, підприємство : матеріали V Всеукраїнської науково-практичної Інтернет конференції з міжнародною участю, (м. Полтава 20 грудня 2018 р. – 20 січня 2019 р) / ПолНТУ, 2019. С. 11-16.
2. Скорик О. О., Рябоконт Н. П. Цифрова трансформація моделі публічного управління: зарубіжний досвід та вітчизняні реалії *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 7.
3. Ганцюк Т. Д. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів публічної влади в Україні: джерелознавчий аналіз дискурсного поля // *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2018. № 8.
4. Ганцюк Т. Д. Система інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління: елементний склад та етапи здійснення // *Державне управління* 2018. № 2. С. 63–67.
5. Малий І. Й., Цедік М. Г. Інституційний вимір цифровізації державного управління в Україні *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2022. № 2.
6. Яненко І.Г. Чинники і шляхи розвитку цифровізації в Україні // *Економіка України*. 2022. № 3. – С. 04-22.

ОСОБЛИВОСТІ ВІДОБРАЖЕННЯ РИЗИКОВИХ ПОДІЙ В ОБЛІКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

*Карпушенко М. Ю., д-р екон. наук, доц., Карпушенко О. О., аспірант,
Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

В умовах воєнного стану зростає вплив системи бухгалтерського обліку на прийняття управлінських рішень та оцінювання будь-яких подій. У фінансовій звітності відображається не тільки інформації про ризики, а й про їх вплив на фінансовий стан підприємства і розмір можливих збитків.

Врахування в обліку ризикових подій регулюється МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» [1], згідно з яким їх можна відобразити одним з наступних підходів- або створення певних резервів, забезпечень, фондів або відображення в примітках до фінансової звітності.

Перший підхід пов'язаний із бухгалтерськими методами страхування ризиків і передбачає створення резервів та забезпечень, певних фондів, які в подальшому будуть використовуватися задля погашення можливих витрат. Створення резервів або забезпечень призводить, з одного боку, до збільшення витрат у періоді їх створення, з іншого- до уникнення таких витрат у періоді,

коли реально виникають події, під які вони були передбачені. Тобто витрати відображаються заздалегідь, забезпечуючи цим рівномірне їх розподілення, а користувачі фінансової звітності отримують інформацію з більш реальними цифрами.

Забезпечення слід визнавати, якщо:

а) суб'єкт господарювання має існуюче зобов'язання (юридичне чи конструктивне) внаслідок минулої події;

б) ймовірно, що вибуття ресурсів, які втілюють у собі економічні вигоди, буде необхідним для виконання зобов'язання;

в) можна достовірно оцінити суму зобов'язання.

У разі невиконання зазначених умов забезпечення не визнається.

Найсложнішим етапом є визначення розміру можливих збитків за ризиковими подіями та обрання певного методу оцінки. Для забезпечення достовірності порівняння використовують як власний, так і зовнішній досвід здійснення таких операцій. Для передбачення ризикових ситуацій і розрахунку певних сум забезпечень або резервів підприємство повинно усвідомлювати, які витрати слід очікувати в майбутньому. Для такої оцінки можливо використати показники минулих періодів- вони допоможуть встановити реальну ситуацію, оскільки зазвичай події мають властивості повторюватися періодично.

Розглядаючи ризики, слід відзначити, що їх слід поділити на три групи:

- фактори ризику, що піддаються повному контролю та впливу;
- фактори ризику, що піддаються частковому контролю та впливу;
- фактори ризику, що не піддаються контролю та впливу.

Щодо перших двох груп підприємство може провести розрахунок та створити певні види резервів та забезпечень, оскільки в бухгалтерському обліку діють певні правила та стандарти, які дозволяють заздалегідь проводити оцінку підприємницьких ризиків. Третя група ризиків може бути оцінена на підставі даних інших підприємств, міст, регіонів, які раніше зіштовхувалися із такими ж самими ризиками.

На підставі аналізу норм міжнародних та національних стандартів бухгалтерського обліку були класифіковані резерви, забезпечення, фонди в залежності від інформації, на підставі якої вони створюються (рис. 1).

До першої групи відносяться резерви, фонди та забезпечення, які можуть бути розраховані на підставі бухгалтерських даних минулих періодів із застосуванням розрахунково-аналітичних методів. Вважаємо, що розмір витрат, який понесло підприємство у разі виникнення ризикової події в минулих періодах, буде приблизно дорівнювати розміру витрат у майбутніх періодах.

До другої групи відносяться резерви, фонди, забезпечення, які створюються на підставі інформації про витрати в майбутньому, які можна приблизно оцінити на підставі наявних документів-розрахунків, кошторисів, рахунків та інше. Це, наприклад, забезпечення під реструктуризацію, резерв майбутніх виплат та платежів та інші.

До третьої групи відносяться резерви, фонди, забезпечення, які створюються на підставі приблизних оцінок фахівців-експертів. Вказані резерви не можуть бути оцінені на підставі показників минулих періодів чи

наявних документів. Визначення таких резервів (забезпечень, фондів) є проблемою, яку слід вирішувати експертам- власникам, головному бухгалтеру, фінансовому директору, керівнику підприємства та іншим фахівцям, приймаючи на увагу події майбутніх періодів. Наприклад, ризики, пов'язані із військовими діями, не можуть бути оцінені ні на підставі показників минулих періодів, ні на підставі документів про майбутні події. При їх оцінці слід враховувати загальний стан військових дій в регіоні та оцінки експертів.

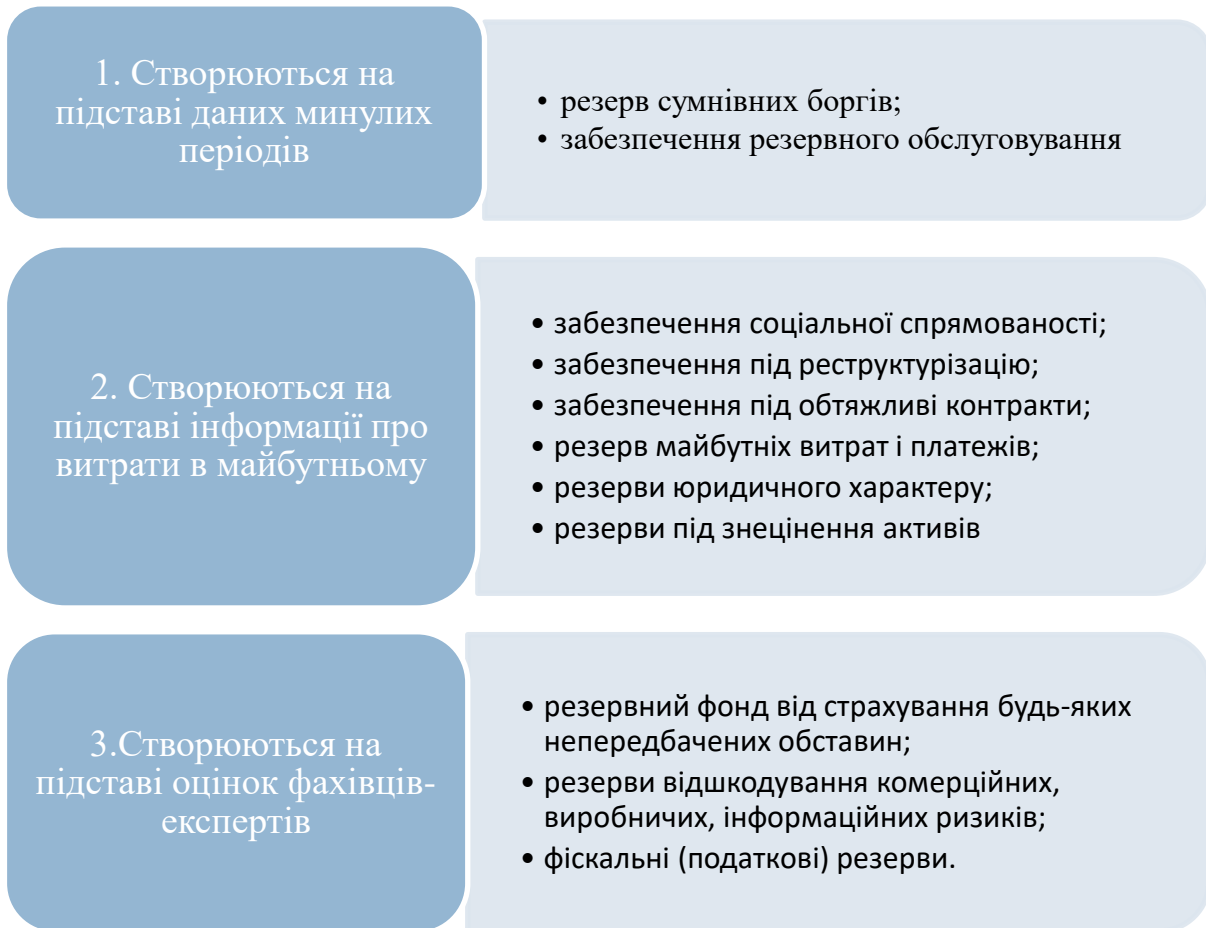

Рис. 1- Види резервів та забезпечень для врахування ризиків [1]

Особливості створення резервів, забезпечень, фондів обумовлюються в обліковій політиці підприємства. Задля цього підприємство повинно усвідомити, які саме резерви, забезпечення або фонди йому необхідні для страхування від виникнення ризикових ситуацій.

Список використаних джерел:

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» URL.: [http://www.minfin.gov.ua/file/link/320282/file/IAS% 2001.pdf](http://www.minfin.gov.ua/file/link/320282/file/IAS%2001.pdf).

2. Карпушенко М., Момот Т., Шаповал Г., Мізік Ю., Карпушенко О. Accounting and analytical provision of enterprise risk management in the conditions of the state of war: identification, assessment, measurement and display of risks. Eastern-European journal of enterprise technologies. 2023. №3(123). с.42-53